

Na Tataqomaki ni Vakayagataki ni iCula ni COVID-19: Ka mo Kila

Vaccinate
WA
CovidVaccineWA.org

E veivakabulai na icula

Na icula ni COVID-19 e veisoliyaki e Merika sa bau dikevi vakavinaka dina ena volaitukutuku ni veigauna e Merika¹. Na U.S. Food and Drug Administration (FDA, Tabana e Vakatumuakata na Kakana kei na Wainimate e Vakayagataki e Merika) a vakadonuya na kena soli na icula ena gauna ni leqa tubukoso—e kena ibalebale ni a sega ni raica na FDA e dua na tikina me veivakaleqai.

E se dikevi tiko ga na yaga ni wainimate kei na ituvaki e rawa ni yaco kei na cakacaka ni wainimate ni veisoliyaki ena noda itikotiko. Sa tiko e vica na ituvatuva sa muria tiko na Matanitu o Merika me raica na ituvaki e rawa ni yaco ni vakayagataki na icula qai toboka totolo ena gauna e yaco kina.

E cakacaka dina na wainimate

O na rairai raica eso na ivakamacala ena rawa ni lai nanumi kina ni so na icula ena yaga cake mai na so tale. Na vakatovototaki ni wainimate vei ira eso e laurai kina ni icula kece ni COVID-19 a vakarautaki e rawa kece nira tarova na veidewavi ni matetaka qori. Na duidui ni kaukaua ni icula e dredre me vakatuavatani baleta ni duidui na gauna kei na vanua era vakatovototaki kina. Eso era vakatovototaki ena mate vovou e sucu mai na COVID-19.

Ni o sa cula mada ga ena ivakarau e veiganiti me tarovi kina na mate, e se rawa tiko ga ni o tauvi COVID-19, ia ena sega ni lai vakavuna mo lai davo bibi sara se mo lai curu sara kina i valenibula. E dikevi ni icula kece ni COVID-19 sa veisoliyaki tiko qo e toka na kena kaukaua ena 85 na pasede me tarova na kena **veivakaleqai vakaca** na matetaka. Na icula e vakarautaki e taqomaki ira tale ga e levu mai na ivakatakilakila ni mate ni COVID-19:

- Johnson & Johnson (Janssen), 74 na pasede
- Pfizer-BioNTech, 95 na pasede
- Moderna, 94 na pasede

E dau tiko ga na kena revurevu

E sega ni rawa ni tauvi iko na COVID-19 ni o cula. Me vaka ga eso tale na wainimate, ena tiko eso na kena revurevu. Qo e vakatakilakila ni sa cakacaka tiko na wainimate. Na wainimate e rua na kena icula, ena dau kaukaua sara na kena revurevu ni sa oti na ikarua ni cula. Ke rawa, mo saga mo cegu mada vakavinaka qai vakabulabula tale ena dua se rua na siga taucoko ni o sa cula oti. Ena icula ni COVID-19 e cula vakarua, mo kua ni guilecava na ikarua ni nomu icula. O na sega ni taqomaki taucoko sara ni sa oti sara na ikarua ni macawa mai na nomu cula ena iotioti ni icula.

Ena tabamu a cula:

- Mosi
- Damudamu
- Vuvuce

Yagomu taucoko:

- Wawale na yagomu
- Mosi na ulumu
- Momosi ni masela
- Batabata
- Katakata
- Lomalomaca

¹ Na Valenivolavola e Qarava na Veimataqali Mate kei na Tataqomaki, "Tataqomaki ni iCula ni COVID-19". Maji 25, 2021, e rawa ni laurai ena veilawa ena: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/safety-of-vaccines.html>.

iVakatakilakila ni lako vakaca ni wainimate

E tutu yadua me qai lako vakaca na wainimate, ia e rawa ni yaco. Na vanua ni veicula ena raica se vakacava na kemu ituvaki ni oti tale e 15 na miniti na nomu cula me raica ke mani lako vakaca vei iko. Era sa vulica vinaka na ka mera cakava kei na sala mera vukei iko kina.

Ke mani lako vakaca vei iko na wainimate ni o sa biubiu mai na vanua ni veicula, mo qirita na 911. Na ivakatakilakila ni lako vakaca na wainimate e okati kina: sega ni cegu vinaka, vuvuce na matamu kei na nomu itilolilo, pamu totolo ni uto, vakamawe ca tu e dua na tiki ni yagomu, kei na malumalumu.

Tokoni keitou meda raica eso na ka e rawa ni yaco

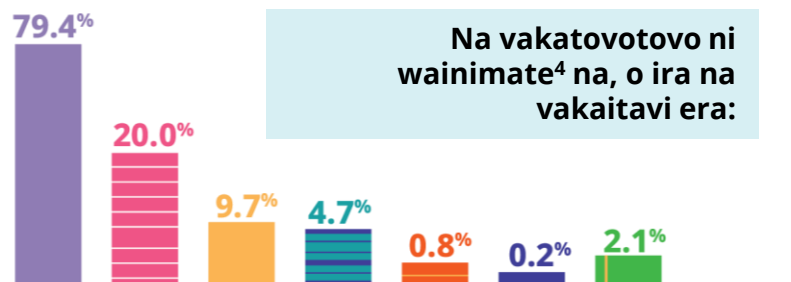
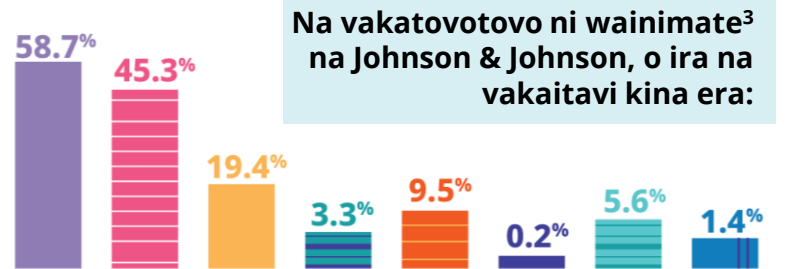
Vakalewena kemu itukutuku ni V-safe mo ripotetaka na lako vakaca ni wainimate: vsafe.cdc.gov. Ena yaga sara vakalevu na nomuni veitokoni me vinaka vei keda kece na icula e vakarautaki.

E rawa vei kemuni kei koya e vakarautaka na icula me ripotetaka na kena lako vakaca sara na icula ena iTuvatuva ni iTuvaki e Lako Vakaca Sara Kina na Wainimate (VAERS). Na FDA, Valenivolavola e Qarava na Veimataqali Mate kei na Tataqomaki (CDC) kei na Tabana ni Bula ena Tikina o Washington (DOH) era vakayagataka na VAERS mera raica kina na ituvaki leqataki era sa tekivu basika.

O rawa ni vakauta e dua na ripote ena vaers.hhs.gov.

Era vakaitavi ena vakatovototaki ni wainimate o ira na duikaikai ra qai cavutu mai na duidui vanua

O ira na saenitisi era sa vakatovototaka ena vica na udolu na tamata na wainimate.

- Vulavula
- Kai Sipeni se Latinx
- Loaloa se Kai Merika Loaloa
- Esia
- Merika Damudamu se iTaukei kei Alaska
- iTaukei kei Hawaii se dua tale na Kai Pasifika
- Duikaikai
- Sega ni ripotetaki
- So tale

²Tabana ni Vakatalewatata na Kakana kei na Wainimate e Vakayagataki. "iVakamacala lekaleka ni veika e bosei ena FDA: Wainimate ni COVID-19 na Pfizer-BioNTech", Na Bose ni Komiti ni Veivakasalataki ni Wainimate kei na Mataqali Wai Tale Eso. Tiseba 10, 2020, e vakarautaki ena veilawa ena: <https://www.fda.gov/media/144245/download>.

³Tabana e Vakatalewatata na Kakana kei na Wainimate e Vakayagataki. "iVakamacala lekaleka ni veika e bosei ena FDA: Janssen Ad26.COVID.2.S Wainimate ni Tataqomaki mai na COVID-19", Na Bose ni Komiti ni Veivakasalataki ni Wainimate kei na Mataqali Wai Tale Eso. Feperueri 26, 2021, e rawa ni laurai ena veilawa ena: <https://www.fda.gov/media/146217/download>.

⁴Tabana e Vakatalewatata na Kakana kei na Wainimate e Vakayagataki. "iVakamacala lekaleka ni veika e bosei ena FDA: Wainimate ni COVID-19 na Moderna", Na Bose ni Komiti ni Veivakasalataki ni Wainimate kei na Mataqali Wai Tale Eso. Tiseba 17, 2020, e vakarautaki ena veilawa ena: <https://www.fda.gov/media/144434/download>.

E yaga qai veivuke na icula vei ira na gone, o ira na tina era bukete, o ira tale ga era tautauvimate voli. Ni levu era cula ena wainimate, keitou na vakarautaka e levu na itukutuku ni kena veitaqomaki kei na sala e vakayacoka kina ina yago. E dikevi ni yaga sara na icula ni COVID-19 qai rawa ni veivuke vakalevu, e dredre sara me qai lako vakaca i yagoda.

Mo veivosaki kei na dua na valenibula o lai laurai kina se dua vei ratou na tabana ni bula ke o leqataka e dua na ka me baleta na nomu cula

Lako Vakaca ni Wainimate

- E vakatura na Centers for Disease Control and Prevention (CDC, Valenivolavola ni Tarovi ni Matedewa) me vakayagataka na icula e dua e sega ni lako vakaca e yagona na veika e wakivata kei na wainimate.
- E dau vakalevu me vu ni lako vakaca ni wainimate ni COVID-19 e vu mai na uro e tiko ena wainimate, e vakatokai me polyethylene glycol (PEG) kei na polysorbate.
- E sega ni tiko ena wainimate na veika e rawa ni lako vakaca ina yago me vaka e tiko ena kakana, koya gona e sega ni gadrevi me leqataki na veituvaki tale eso e lako vakaca ina yago ni o cula ena wainimate COVID-19. Kena ivakaraitaki, e sega ni tiko ena wainimate na yaloka, sega kina na drega, qai sega ni biu kina na wainimate me tu kina vakadede.

iVakarau e Muri

Na veika kece e wakivata kei na wainimate ni COVID-19 e yaga ina yago qai vinakati me rawa ni cakacaka kina na wainimate. Dua na tiki ni wainimate ni e vakarautaka na Johnson & Johnson a caka ena loma ni vale e susugi qai vakatuburi kina na sela e maroroi mai ena vakalutu ena 35 na yabaki sa oti. E va tale ga qori na wainimate tale eso me vaka na wainimate ni chickenpox, rubella kei na hepatitis A. E sega ni dua na wainimate e tiko kina na sela ni tamata (wili kina na sela ni gone se qai kunekunetaki), se manumanu ni mate ni COVID-19, drega, wainimate me tu

kina vakadede, se dua na wainimate e kau mai na manumanu me vaka na vuaka kei na gelatin. E sega ni sucu mai na yaloka na wainimate qai sega kina na tikitiki ni yaloka.

iTuvaki ni bula

- E dikevi ni wainimate ni COVID-19 e se yaga tiko ga qai veivakabulai vei ira e dikevi tiko vakavuniwai na kedra ituvaki. E ruasagavulu ina 45 na pasede ni tamata era vakatovotototaka na wainimate e tarai ira eso na ituvaki me vaka na levulevu sivia, mate ni suka, mate ni uto, mate ni ivi kei na HIV.
- E sega ni levu sara na itukutuku me baleti ira eso e malumalumu se vakasesei na sotia ni yagodra. E vakatura na CDC mera cula na wainimate o ira na iwasewase qo baleta ni ririkotaki sara vakalevu ni rawa ni vakaleqai ira na COVID-19.
- Era vakatura na kenadau me baleti ira na marama era bukete kei na veivakasucumi mera vakayagataka na icula ni COVID-19 o ira era bukete kei ira na veivakasucumi tiko vei ira na luvedra, se o ira era nakinaki tiko mera bukete. E laurai ena veika e dikevi ni na veitaqomaki ena gauna ni bukete na icula ni COVID-19. Eso mada ga na vakadidike e laurai kina ni o ira na cula era rawa ni solia vei luvedra na sotia ni itataqomaki mai na COVID-19 ena gauna era bukete voli kina se veivakasucumi voli. E ririkotaki sara ni rawa nira tauvimate bibi na bukete ke ra tauvi COVID-19, e rawa tale ga nira vakaleqai sara kina. E bibi dina mera